

Fitxa 13: Colosseu o Amfiteatre Flavi

A) Situeu l'obra en el context històric, cronològic i cultural:

L'obra se situa a l'edat Antiga, època de la Roma clàssica a finals del segle I d.C. (72-80). És d'autor desconegut i encarregat per l'emperador Vespasià.

Política: la civilització romana s'inicia amb la fundació de Roma al Lazi, al centre de la península Itàlica. Roma va conquerir un gran imperi al voltant del Mediterrani (Mare Nostrum) i després per Europa fins als rius Rin i Danubi i al nord fins a Escòcia. Això va ser gràcies a un exèrcit poderós i a una administració eficaç. L'imperi romà es dividia en províncies com la Gàl·lia o Hispània. També els romans funden nombroses ciutats com Caesaraugusta (Saragossa), Asturica Augusta (Astorga), Legió VII (Lleó), Hispalis (Sevilla), Emerita Augusta (Mèrida).

Economia: l'economia romana es basava en l'agricultura i la ramaderia. A l'agricultura destaca la trilogia Mediterrània (cereal, vinya i olivera). Els romans fomenten el comerç per tal d'abastir les nombroses ciutats com Roma que va arribar a tenir 1 milió d'habitants i que s'abastia a través del port d'Hòstia.

Societat: la societat romana era esclavista amb majoria d'esclaus sense drets ni tan sols a la vida. Una minoria d'homes lliures amb tots els drets que es dividien en graus de ciutadania. Els primers eren els *pater-familiae* que eren descendents de les famílies fundadores de Roma i formaven el senat, després els llatins, els itàlics, els confederats... Fins que al segle III l'emperador Caracal·la concedeix la ciutadania romana a tots els homes i dones lliures de l'imperi.

Cultura: la cultura romana es basa en la influència pel nord dels etruscs i pel sud dels grecs. Es crea una cultura que podem definir com pragmàtica i sincrètica, amb una mateixa llengua que s'estén per tot l'imperi amb la romanització. Roma va ser la ciutat més important del món i els emperadors per acontentar els ciutadans organitzaven menjar i diversió.

B) Digues a quin estil pertany l'obra i digues cinc característiques de l'escultura romana.

El Colosseu o Amfiteatre Flavi és d'estil romà imperial clàssic.

Característiques de l'escultura romana:

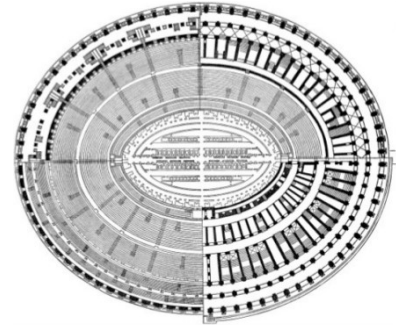
- L'escultura romana desenvolupa dues tendències, una que és la pròpiament romana i popular que és realista i l'altra és la àulica o imperial que era idealista.
- Les principals tipologies de l'escultura romana són els retrats dels difunts, els busts dels emperadors i relleus commemoratius amb un caràcter pràctic.
- Els materials més utilitzats a l'escultura romana són la pedra, el marbre (és famós el de Carrara), el bronze (tècnica de la cera perduda), la terracota (ceràmica) i l'argila.

- L'escultura romana queda subordinada a l'arquitectura dins del marc arquitectònic per donar així una gran magnificència.

- A l'escultura romana es glorifiquen els mecenes i els artistes queden a l'anonimat, ja que la majoria són esclaus grecs.

C) Descriu el tipus de planta, les parts de l'espai interior i exterior, els elements de suport i els elements suportats.

El Colosseu o **Amfiteatre** Flavi s'aixeca al fòrum de la ciutat de Roma, concretament a la vall del Colosseu. El seu mecenes va ser l'emperador Flavi Vespacià. És d'estil romà imperial clàssic i la seva construcció és possible pels coneixements del **formigó**, tova, argila, fusta, marbre... Combina els dos sistemes de construcció (arquitravat i voltat) i les dimensions són colossals (més de 500 metres de perímetre).

Elements de suport: la notable estructura del Colosseu o Amfiteatre Flavi va ser possible gràcies al formigó. Anava cobert de maó i de marbre. Combina els arquitravs i les **voltes**. Entre arc i arc hi ha grans pilars que els suporten. S'ha de destacar que és una construcció **exempta**. Uneixen dos teatres per crear una estructura el·líptica.

Element suportats: destaca l'aprofitament de l'espai sota la càvea per fer els **vomitoris** i passadissos. S'utilitzen les voltes d'aresta, de canó i fins i tot anul·lars. Dalt de tot hi ha un àtic amb uns forats per suportar unes bigues de fusta i el **velarium** que protegia de la pluja i del Sol.

Espai exterior: el Colosseu o Amfiteatre Flavi consta de 4 plantes, que s'aixequen sobre una base. Al primer pis hi ha 80 arcades d'ordre dòric-toscà, entre arcada i arcada hi ha columnes adossades amb pòdiem, fust i capitell, que suporten un entaulament. Al segon pis les columnes són d'ordre jònic amb el capitell amb volutes. Al tercer pis tenim columnes d'ordre corinti amb el capitell amb fulles d'acant. El quart pis és un àtic amb faixes verticals decorades amb pilastres d'estil corinti que és un afegit de l'emperador Domicià amb capacitat de 50.000 persones. Val a dir que amb el quart pis s'aporta perspectiva, completa l'efecte visual.

Espai interior: al Colosseu o Amfiteatre Flavi destaca la riquesa, el luxe ja que tot anava decorat amb estàtues, relleus, estucs, pintures... Al centre tenim l'**arena** que està envoltada per una càvea o graderia que s'organitza en corredors o passadissos. La gran novetat és el **vomitorium** (sota la graderia) que facilita la circulació sota l'arena. Es crea un gran espai que serveix per representar batalles navals (naumàquies), o bé per infraestructures amb fins i tot ascensors manuals.

D) Comenteu el contingut, el significat i la funció de l'obra.

El Colosseu o Amfiteatre Flavi és de caràcter lúdic i públic per celebrar grans festes.

Contingut: és un amfiteatre (unió de dos teatres) i es diu Colosseu perquè es va construir al costat de l'estàtua de l'emperador Nerò.

Significat: al Colosseu o Anfiteatre Flavi s'oferien espectacles públics de lluites entre gladiadors i feres salvatges, naumàquies i escenes mitològiques, per tant feia propaganda de la figura de l'emperador que aportava menjar i diversió. Va ser un regal de l'emperador Vespacià a la ciutat de Roma per a fer oblidar la desgràcia de l'emperador Neró en la qual es va incendiar gran part de Roma. Els espectadors es distribuïen al Colosseu segons el seu nivell social.

Encàrrec i recepció: el Colosseu o Anfiteatre Flavi va ser encarregat per l'emperador Vespacià i l'àtic va ser acabat per l'emperador Domicià.

Funcions: -Propagandística de la figura de l'emperador que proporcionava menjar i diversió (*Panem et circenses*).

-Lúdica ja que el Colosseu s'hi feien tota mena d'**espectacles** (naumàquies, lluites...). La festa d'inauguració va durar 100 dies.

-Il·lustrativa perquè representa l'estil clàssic romà i a seva **monumentalitat**.

E) Esmenta 10 paraules clau:

- Anfiteatre
- Monumentalitat
- *Vomitorium*
- Arena
- *Velarium*
- *Panem et circenses*
- Exempt
- Voltes (aresta, anul·lars, de canó)
- Formigó
- Espectacles